

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-09-25

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och justitierådet Lars Dahllöf.

En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.

Enligt en lagrådsremiss den 18 september 2008 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Annica Sandberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås ändringar i aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG som behandlar kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av ett aktiebolag.

Direktivet 2007/63/EG utgör ett led i gemenskapens politik för bättre lagstiftning och syftar till att minska den administrativa börda som befintlig lagstiftning innebär. Enligt Lagrådets mening uppnås emellertid inte detta syfte med de remitterade lagförslagen.

De föreslagna lagändringarna innebär enligt remissens titel och redogörelsen för remissens huvudsakliga innehåll att den revisorsgranskning som ska ske av en fusionsplan respektive delningsplan får förenklas, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det. Detta föreslås bli genomfört genom ett nytt tredje stycke i 23 kap. 11 § och 24 kap. 13 § aktiebolagslagen respektive 15 a kap. 7 § försäkringsrörelselagen av innebörd att yttrandena får begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen/delningen har samtyckt till det.

Kravet på samtycke av samtliga aktieägare för att yttrandet ska få begränsas på föreslaget sätt innebär att bestämmelsen i praktiken får ett mycket litet tillämpningsområde. I ett aktiebolag som har en vid krets av aktieägare som antecknas i en traditionell aktiebok leder det utbredda bruket att överlåta aktier in blanco till att bolagets styrelse snabbt förlorar kännedom om vilka som måste lämna samtycke till ett förenklat revisorsyttrande. I avstämningsbolag uppkommer ett annat problem vid tillämpningen av den föreslagna samtyckesregeln. Aktieägare som låter förvaltarregistrera sina aktier enligt 5 kap. 14 § aktiebolagslagen framgår inte av aktieboken och i den mån de inte utnyttjar möjligheten till rösträtsregistrering enligt 5 kap. 15 § känner styrelsen inte till vilka som döljer sig bakom förvaltarregistreringen. De tankar som förs fram i författningskommentaren om att genom intyg av bolagets styrelse eller verkställande direktör hos Bolagsverket styrka att samtliga aktieägare har samtyckt till en begränsad revisorsgranskning förefaller mot denna bakgrund något verklighetsfrämmande. Det är tydligt att en regel i direktivet om kvalificerad majoritet för giltigt beslut om förenklad revisorsgranskning hade varit att föredra. Som det nu är torde en mera framkomlig väg för att främja tillämpningen av det nya institutet förenklad revisorsgranskning vara att genom lag införa samma ordning för

tillstånd till sådan granskning som tillämpas i fråga om tvångsinlösen av minoritetsaktier, nämligen att domstol förordnar en god man för de frånvarande aktieägarna som har behörighet att rättshandla på deras vägnar.

Allvarligare är det enligt Lagrådets mening att den föreslagna regeln begränsar yttrandets men inte granskningens omfattning.

Av aktiebolagslagens bestämmelser om vad en revisionsberättelse ska innehålla (9 kap. 28-37 §§) kan man sluta sig till vad det är en revisor ska granska vid en lagstadgad revision. Man skulle mot denna bakgrund av det remitterade tredje stycket kunna förledas att tro att inte bara yttrandena utan också granskningen ska begränsas till att avse endast de omständigheter som anges i det andra stycke som det remitterade tredje stycket hänvisar till. Det skulle innebära att revisorn bara skulle granska vid absorption, huruvida fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte ska få sina fordringar betalda, och vid kombination, huruvida de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Som framgår av författningskommentaren är det emellertid inte avsett att med bestämmelsen reglera granskningens omfattning. Granskningen ska enligt första stycket i de tre remitterade paragraferna vara så omfattande och ingående som god revisionsred kräver och det ska enligt författningskommentaren gälla också i fall som avses i det nya tredje stycket. Som FAR SRS anfört i sitt remissyttrande kräver ett uttalande om borgenärsskyddet att revisorn har granskat hur fusionsvederlaget respektive delningsvederlaget har bestämts och vilka värderingsmetoder som har använts. Att sistnämnda granskning inte behöver framgå av yttrandet förtjänar

enligt Lagrådets mening inte att beskrivas som en lättnad i företagens administrativa börda.

Lagrådet ifrågasätter därför om direktivet tolkats korrekt i lagrådsremissen. I punkt 4 i preambeln anförs att det inte finns någon "anledning att kräva att det görs en sådan granskning av en oberoende sakkunnig för delägarna om alla delägare är eniga om att den inte behövs". I Artikel 2 föreslås i enlighet härmed att artikel 10 skall kompletteras med en ny punkt som inleds på följande sätt: "*Det skall inte krävas vare sig någon granskning* (Lagrådets kursivering) eller någon redogörelse från en sakkunnig."

Lagrådet föreslår därför att det föreslagna tredje stycket i 23 kap. 11 § aktiebolagslagen och 15 a kap. 7 § försäkringsrörelselagen ges följande lydelse:

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Dessutom bör det föreslagna tredje stycket i 24 kap. 13 § aktiebolagslagen ges följande lydelse:

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.